

Spolufinancováno
Evropskou unií

Střední článek
podpory

Název projektu: Střední článek podpory

Registrační číslo projektu: CZ.02.02.02/00/22_005/0004237

Odborný panel MŠMT

realizovaný v rámci projektu IPs Střední článek podpory

Téma: Kultura a klima školy

**Včasná identifikace ohrožených dětí
a mezioborová spolupráce**

“

***Efektivní ochrana dětí
vyžaduje mezioborovou
spolupráci a jednotný postup
mezi institucemi.***

Anotace

První odborný panel z celkem deseti, které budou během realizace projektu pořádány, se zaměřil na téma „Kultura a klima školy – Včasná identifikace ohrožených dětí, mezioborová spolupráce a Karta KID“. Panel byl zorganizován ve spolupráci se zainteresovanými aktéry z různých oblastí, kterých se problematika práce s ohroženými dětmi dotýká.

Odborné diskuse se zúčastnili zástupci tří ministerstev, zřizovatelů, vzdělavatelů, terénních pracovníků i tvůrců metodik a nástroje pro včasnou identifikaci ohrožených dětí Karty KID. V rámci panelu byly prezentovány zkušenosti z praxe lékařů, sociálních pracovníků, pracovníků pedagogicko-psychologických poraden či škol. Představena byla nová pozice case managera, která může sehrát důležitou roli při koordinování pomoci.

Data z ACE¹ Study poukazují na fakt, že více než polovina dětí zažije nějakou negativní zkušenost v průběhu svých dětských let. Je prokázáno, že s kumulací těchto zraňujících zážitků roste dopad na jedince nejen v dětství, ale i v dospělosti. To s sebou nese kromě zmíněných individuálních traumat negativní konsekvence rostoucích výdajů na systém, zdravotní péči, potírání kriminality apod. Dalším šokujícím faktem je, že počet zjištěných případů ohrožení dítěte tvoří jen zlomek reality.

Kromě výše uvedených skutečností bylo motivací pro vytvoření Karty KID také sjednocení postupů napříč obory, vymezení rolí a kompetencí jednotlivých aktérů. Právě mezioborová spolupráce a multidisciplinarita rezonuje celým panelem jako nezbytná součást efektivní a včasné pomoci ohroženým dětem.

Cílem odborného panelu je zvýšit povědomí o existenci Karty KID a motivovat k jejímu praktickému využívání během péče o děti nejen ve školách, ale kdekoliv, kde může pomoci ohroženým dětem.

Program

1. panel - Proč vznikla karta KID – sjednocení signálů ohroženého dítěte a jednotné postupy + implementace nástroje

Ferdinand Hrdlička – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Lenka Felcmanová – Univerzita Karlova
Pavel Houška – Ministerstvo práce a sociálních věcí
Kamila Lindauerová – Ministerstvo vnitra

2. panel - Včasná identifikace ohrožených dětí a mezioborová spolupráce v jejich podpoře

Tereza Svačinová – projektová manažerka SOFA
Martina Koplová – expertka projektu Signály
Dana Lipová – ředitelka nadace Sirius
Karel Straka – koordinátor mezioborové spolupráce Most
Kamila Michálková – case managerka

3. panel - Sdílení dobré praxe mezioborové spolupráce při podpoře ohrožených dětí

Milan Märč – náměstek primátora Chomutov
Libuše Slavíková - ředitelka ZŠ Chomutov, Zahradní 2565
Štěpánka Vošická – ředitelka MŠ Čtyřlístek, radní Lysá nad Labem
Alexandra Hynešová – vedoucí OSPOD Most
Klára Zelenková – PPP Pardubice
Veronika Dobiášová - praktická lékařka pro děti a dorost

[1] Adverse Childhood Experiences Study, dostupné v [odkaze](#)

Řečníci odborného panelu

Zástupci z ministerstev

Ferdinand Hrdlička

zmocněnec MŠMT pro wellbeing, dětské duševní zdraví a ústavní a ochrannou výchovu

Původní profesí je učitel na základní škole. Působil v Agentuře pro sociální začleňování Úřadu vlády. Od roku 2015 připravoval koncepci výzev v Operačním programu Výzkum,

vývoj a vzdělávání pro oblast regionálního školství. Podílel se na tvorbě dokumentu Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+. Nyní jako resortní zmocněnec koordinuje příslušné agendy s dalšími ministerstvy a stakeholdery, spolupodílí se na nastavení systému podpory wellbeingu a duševního zdraví, na zvýšení kvality a úrovně ústavní a ochranné výchovy a preventivně výchovné péče.

Pavel Houška

metodik MPSV

Je profesí sociální pracovník. Od roku 2016 pracuje na MPSV, a to v projektech zaměřených na systémové změny v oblasti sociálně-právní ochrany dětí. Nejprve jako lokální síťář, později jako odborný metodik aktivity zaměřené na inovace služeb pro

rodiny a děti. V minulosti působil jako sociální pracovník a vedoucí ve službách: sociální rehabilitace, osobní asistence, nízkoprahová denní centra a azylové domy.

Kamila Lindauerová

odbor prevence kriminality MVČR

Pracuje jako specialista na problematiku dětí a mládeže odboru prevence kriminality. Téma ochrany dětí ji provází celý profesní život, nejprve 18 let u Policie ČR a nyní na MV. Dětská problematika je ministerstvem vnímána komplexně, děti jsou středem zájmu jak v roli oběti, svědka, pachatele, tak i v dalších

tématech jako jsou dětská práva, bezpečné rodinné, školní i volnočasové prostředí a obecně se snaží o vytvoření podmínek pro šťastné dětství všech dětí na území ČR. Věnuje se systému mezioborové spolupráce, včasné intervence, identifikaci ohrožených dětí, případně pátrání po pohřešovaných dětech.

Přizvaní odborníci

Lenka Felcmanová

předsedkyně společnosti Society for All (SOFA), působí na Katedře speciální pedagogiky Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy

Zabývá se problematikou vzdělávání žáků se specifickými poruchami učení a chování, speciálně pedagogické diagnostiky a inkluzivní pedagogiky.

V minulosti působila na Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy v Sekci rovných příležitostí ve vzdělávání. Působí jako lektorka v kurzech dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a kvalifikačních kurzech pro asistenty pedagoga, podílela se na tvorbě Katalogu podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. V SOFA se věnuje zavádění výzkumně ověřených přístupů v oblasti managementu chování žáků ve školách a podpory vzdělávání dětí s vývojovým traumatem. Je vedoucí pracovní skupiny věnující se systémovému uchopení podpory wellbeingu ve vzdělávání v rámci projektu Partnerství pro vzdělávání 2030+.

Martina Koplová

manažerka koordinátorů a case manager ve společnosti SOFA

Vystudovala VOŠ zaměřenou na sociálně právní činnost, dále pak andragogiku a sociální pedagogiku.

Absolvovala školení zaměřená na ohrožené děti a jejich rodiny (domácí násilí, závislostní chování, vyhodnocení míry ohrožení dítěte, základy krizové intervence apod.). Důležitým mezníkem pro ni byla práce v sociálně-aktivizační službě pro rodiny s dětmi, dále pro OSPOD a SOFA. V rámci školení SOFA se věnuje tématům: karta KID, mezioborová spolupráce, školení spojující školský a sociální segment – case management na školách, kompetence SAS, OSPOD x ZŠ. Působí v Mostě, v Ústeckém kraji.

Tereza Svačinová

manažerka projektu Signály ve společnosti SOFA

Tereza Svačinová má doktorát z Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy.

Po studiích pracovala několik let v Agentuře pro sociální začleňování na Úřadu vlády. Poté pracovala jako vedoucí kanceláře ministryně práce a sociálních věcí. Během mateřské dovolené si dostudovala pedagogické minimum. Před SOFA pracovala v projektu Zážitkem k porozumění, v rámci kterého byly tvořeny metodiky pro základní školy, které začleňovaly děti se sluchovým postižením.

Karel Straka

manažer koordinátorů regionální mezioborové platformy společnosti SOFA, koordinátor mezioborové spolupráce Most

Karel Straka se vzdálil na osm let z Chomutova za účelem studia politologie na UJEP v Ústí nad Labem, sociální a kulturní ekologie na UK v Praze a angličtiny v Oxfordu.

Aktuálně zvyšuje s desítkami nadšených učitelů a ředitelů kvalitu vzdělávání na Chomutovsku a koordinuje v organizaci SOFA projekt zaměřený na včasnou identifikaci a podporu ohrožených dětí. Jako dobrovolník působí v místním spolku Kuprospěchu.

Kamila Michálková

case manager

Vystudovala sociální práci na Fakultě sociálně ekonomické při UJEP a následně pedagogiku na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy.

Patnáct let působí jako sociální pracovnice – v neziskovém sektoru a OSPOD. Od ledna 2023 působí také jako case managerka na Základní škole Most, Zlatnická v rámci projektu NPO a od července 2023 jako koordinátorka mezioborové platformy SOFA.

Dana Lipová

ředitelka Nadace Sirius

Je ředitelkou Nadace Sirius, která vznikla v roce 2008 a jejíž činnost je zaměřená na pomoc znevýhodněným dětem. Vystudovala systémovou analýzu na VŠE v Praze a sociologii

a sociální politiku na FSV UK. Je autorkou řady výzkumů v oblasti ohrožených dětí a jejich rodin, například v oblasti pěstounské a ústavní péče nebo preventivní práce s ohroženým dítětem a jeho rodinou. Podílela se na vzniku metodických publikací v oblasti včasné identifikace ohroženého dítěte a pěstounské péče.

Milan Märč

náměstek primátora

Celý profesní život se věnuje oblasti školství, vzdělávání a práce s dětmi. Vystudoval Pedagogickou fakultu Ústí nad Labem, obor český jazyk – dějepis. Učil na ZŠ Akademie Heyrovského v Chomutově a byl ředitelem Střediska volného času Domeček Chomutov.

Od roku 2018 je náměstkem primátora statutárního města Chomutov pro školství a sociální odbor.

Libuše Slavíková

ředitelka ZŠ Chomutov

Celý svůj život má spjatý s městem Chomutov. Po základní škole absolvovala chomutovské gymnázium a poté vystudovala Pedagogickou fakultu UJEP v Ústí nad Labem.

Na ZŠ Chomutov, Zahradní 5265 začínala v roce 1984 jako absolventka a působí zde dodnes. Po celou tuto dobu se spolu s dalšími kolegyněmi a kolegy snaží vytvářet podnětné prostředí pro žáky a naplňovat vizi školy – Každý žák má vytvořeny podmínky pro maximální rozvoj svých schopností. Ví, jak je důležitá podpora, dobré školní klima a radost z učení. Osobně ráda překonává překážky a výzvy. Jejím životním krédem je: „co tě nezabije, to tě posílí“.

Alexandra Hynešová

vedoucí oddělení OSPOD, Magistrát města Most

Celý profesní život se věnuje sociálně-právní ochraně dětí na Magistrátu města Mostu, od roku 2015 jako vedoucí oddělení.

Za svou praxi zažila všechny změny, kterými moderní sociálně-právní ochrana dětí prošla a stále prochází. Co se však nezměnilo je, že největší úsilí pracovníků OSPOD je věnováno podpoře ohrožených dětí a jejich rodin, tak, aby děti mohly vyrůstat v bezpečném a láskyplném prostředí. Ačkoliv má OSPOD různé nástroje, jak takovou podporu zajistit, neobejde se bez spolupráce s dalšími partnery, kterými jsou zejména školská zařízení a podpůrné služby. Paní Hynešová si proto velmi váží všech, kteří mají potenciál dítěti a jeho rodině pomoci a jsou ochotni s OSPOD spolupracovat. Mezioborová spolupráce se jeví jako nejefektivnější princip, který může přinést pozitivní změnu a zlepšit život dětí a jejich rodin.

Klára Zelenková

speciální pedagog PPP Pardubice

Od ukončení studia na Pedagogické fakultě UK oboru speciální pedagogika pracuje jako speciální pedagog v pedagogicko-psychologické poradně.

Současně mnoho let spolupracuje se základními školami jako školní speciální pedagog. Stala se dobrovolnicí v organizaci Bílý kruh bezpečí. Bydlí v malé východočeské obci, kde se jako člen zastupitelstva podílí na životě své vesnice. Téma ohrožených dětí je tak nedílnou součástí jejího každodenního pracovního i mimopracovního života.

Štěpánka Vošická

ředitelka MŠ Čtyřlístek, radní Lysá nad Labem

Na začátku profesní dráhy působila ve zdravotnictví a v sociální oblasti. Poté se začala věnovat školství, nejprve jako učitelka a nyní ředitelka v mateřské škole.

Studovala předškolní pedagogiku a logopedii. Má zkušenosti i z oblasti speciální pedagogiky, se zaměřením na psychopedii. Je pro ni důležité, aby děti měly dostatek prostoru pro kulturní i sportovní vyžití a o seniory a nemocné bylo dobře postaráno.

Veronika Dobiášová

praktická lékařka pro děti a dorost

Absolvovala Lékařskou fakultu Masarykovy univerzity v Brně, obor všeobecné lékařství. Atestovala v oboru dětské lékařství a v oboru praktické lékařství pro děti a dorost.

Působila na dětském a dorostovém oddělení s perinatologickým centrem ve společnosti Krajská zdravotní – Nemocnice Most, na dětském oddělení Nemocnice Žatec a jako praktický lékař pro děti a dorost ve společnosti MediClinic.

METODICKÉ MATERIÁLY

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže

- Příloha č. 5

Cílem této přílohy² k metodickému doporučení MŠMT je přinést praktické informace, které pomohou pracovníkům škol zvolit správný postup v případech ohrožení dítěte. Vychází ze stejnojmenné příručky vydané OPS Sirius³, dále Karty KID (zpracované SOFA) a z dalších doprovodných materiálů, které se dané problematice věnují detailněji. Je předpokládáno, že pedagogy s tímto doporučením seznámí školní metodik prevence či jiný pracovník školního poradenského pracoviště.

VÍCE INFORMACÍ

Příručka „Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě ve škole – doporučené postupy pro pracovníky škol“

Příručka vytvořená interdisciplinární skupinou odborníků za podpory Nadace Sirius popisuje, jak z pozice školy rozpoznat žáky ohrožené násilím v blízkých vztazích, týráním, zneužíváním a zanedbáváním, jak jim pomoci a komu a jak situaci oznámit (např. na OSPOD, Policii ČR). Zaměřuje se zejména na situace, které škola již nemůže řešit jen s rodinou, ale je potřeba je předat dalším institucím.

Spolu s příručkou a metodickým doporučením jsou předkládány také tři šablony k praktickému využití (oznámení na OSPOD nebo Policii ČR a seznam důležitých místních kontaktů).

VÍCE INFORMACÍ

[2] Příloha č. 5 Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě ve škole – doporučené postupy pro pracovníky škol

[3] <https://www.nadacesirius.cz/projekty/primarni-prevence/problematika-tyrani-zneuzivani-a-zanedbavani-ditete>

Karta KID

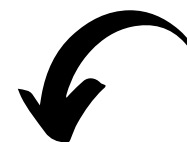
Karta KID vznikla ve spolupráci čtyř ministerstev a České odborné společnosti pro inkluzivní vzdělávání, z.s.⁴ Název je zkratkou tří klíčových prvků pro účinnou pomoc ohroženému dítěti: kooperace, identifikace, důvěra. KID navíc znamená v angličtině „dítě“.

Kartu využijí profese, které mohou být v kontaktu s ohroženými dětmi. Učitelé, sociální pracovníci, zdravotníci, záchranáři, policisté, hasiči mají v ruce nový nástroj, jak včas rozpoznat ohrožené dítě.

Karta poskytuje vodítka k identifikaci akutního ohrožení života, bezpečí a zdraví dítěte. Popisuje postup, jak v případě ohrožení dítěte zajistit jeho ochranu v souladu s jeho nejlepším zájmem a platnými právními předpisy. Ke každé kartě je k dispozici metodika, která poskytuje odborný rámec problematiky identifikace ohroženého dítěte a praktické informace k postupům poskytování podpory v koordinaci s ostatními pomáhajícími osobami z jiných oborů.

Na webu www.kartakid.cz je k dispozici videokurz zdarma „Jak identifikovat ohrožené děti“. Kurz je šitý na míru specifickým potřebám pedagogů, sociálních a zdravotních pracovníků a složek integrovaného záchranného systému.

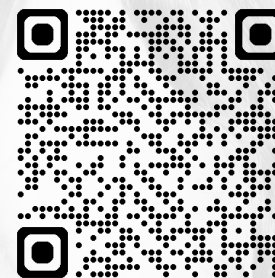
VÍCE INFORMACÍ

Karta KID

SOFA

SHRNUTÍ

Z diskuse odborníků vyplynula následující doporučení a přání:

- ▶ Podporovat opatření pro včasnou identifikaci ohrožených dětí. S kumulací zraňujících zkušeností z dětství roste negativní dopad nejen na zdravý vývoj jedince, ale i na jeho dospělý život. V konečném důsledku se zvyšují nároky a výdaje na systém, zdravotnictví, prevenci kriminality apod.
- ▶ Chápat důležitost mezioborové a multidisciplinární spolupráce – měla by se stát trvalým prvkem v problematice ochrany dítěte. Z tohoto důvodu je potřeba ji i legislativně ukotvit a „pečovat“ o ni.
- ▶ Stanovit koordinátora pro zajištění funkční meziresortní spolupráce, který bude aktivity řídit mezi jednotlivými aktéry.
- ▶ Novelizovat školský zákon/ ukotvit školní sociální práci ve školském zákoně.
- ▶ Věnovat pozornost spolupráci a součinnosti s rodinou dítěte. Prvotní screening může probíhat už v porodnici.
- ▶ Šířit kartu KID mezi učitele a další pracovníky škol – škola je nejčastějším místem prvotního zachytu ohroženého dítěte, tím se může předejít horším následkům.
- ▶ Poskytnout potřebnou podporu a pomoc pedagogům, lékařům a dalším profesím v úzkém kontaktu s dětmi, jelikož je zřejmé, že většímu využívání Karty KID a dalších metodik brání kromě jiného zahlcenost, přepracovanost či vyhoření v těchto profesích. Je třeba stímto faktem pracovat na jednotlivých resortech.
- ▶ Sdílet dobrou, ale i špatnou praxi a tím pomáhat ostatním při identifikaci a následném řešení problémů.

DĚKUJEME ZA SPOLUPRÁCI

CHOMUTOV

most

**SO
FA**

ZÁKLADNÍ ŠKOLA CHOMUTOV
ZAHRADNÍ 5265

NADACE
SIRIUS

